

PAPER DETAILS

TITLE: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ HEMSİRELİK YÜKSEKOKULU DERGISİNİN MAKALE VE
YAZAR ÖZELLİKLERİ

AUTHORS: Ayla ÜNSAL,Serap SÖKMEN

PAGES: 10-16

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/29541>

ARAŞTIRMA

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU DERGİSİNİN MAKALE VE YAZAR ÖZELLİKLERİ*

Ayla ÜNSAL**

Serap SÖKMEN****

Alınış Tarihi:23.11.2010

Kabul Tarihi:14.07.2011

ÖZET

Bu araştırma, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin makale ve yazar özelliklerini değerlendirmek amacı ile yapılmıştır. Bu tanımlayıcı-retrospektif çalışmada veriler Nisan-Ağustos 2009 tarihleri arasında toplanmıştır. Yayın hayatına 1998'de başlayan Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin 33 sayısındaki 400 makale, makale ve yazar özellikleri açısından incelenmiştir. Veriler sayı ve yüzde ile değerlendirilmiştir. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde daha çok tanımlayıcı araştırmaların yer aldığı (%84.5), araştırmaların çoğunluğunun akademisyenler tarafından yürütüldüğü (%97.1), yazarların çoğunlukla yardımcı doçent doktor olduğu (%30.5) ve farklı disiplinlerle yapılan çalışmaların çok az sayıda olduğu (%4.5) ve yayın başına ortalama 21 kaynağın kullanıldığı belirlenmiştir. Son yıllarda İngilizce kaynakların sayısının arttığı görülmüştür. Kaynaklar içerisinde dergi ve kitap kullanımı yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik araştırması; yazarlık, makaleler; dergi makalesi.

ABSTRACT

The Journal of Atatürk University School of Nursing Regarding the Characteristics of the Article and Author

This study was carried out for determining characteristics of the article and author of the Journal of Atatürk University School of Nursing. The data for this descriptive-retrospective study were collected between April-August 2009. Four hundred articles published in 32 numbers Journal of Atatürk University School of Nursing since its first issue in 1998 are evaluated regarding their article and authors characteristics. The data was evaluated with number and percentage. According to this study, it is concluded that mostly descriptive papers (84.5%) are published in Journal of Atatürk University School of Nursing, that most of the authors are academicians (97.1%) and most of their assistant professor (30.5%), and there is a lack of articles based on different disciplines' (4.5%). The average number of references per scientific paper is 21. The number of references in English used for papers has been increasing in recent years. The use of journals and books within references is high.

Keywords: Nursing research; authorship; manuscripts; journal article.

GİRİŞ

Hemşireliğin kendine ait bilgi birikimini oluşturmada ve bilgi birikiminin artmasında araştırmalar önemli yer tutmaktadır (Özsoy 2009, Wilkes et al. 2002). Bilimsel dergiler ise bilimsel yaşamın olmazsa olmaz bileşenlerinden biridir. Diğer tüm bilim alanlarında olduğu gibi hemşirelikte de bilimsel bilgi paylaşımını arttırmada ve bu paylaşımı kolaylaştırmada mesleki dergiler vazgeçilmez bir yere sahiptir.

Geçmişten günümüze hemşirelik alanındaki çalışmalara ulaşmada büyük katkıları

olan hemşirelik dergileri, hem nicelik hem de nitelik olarak gelişme göstermektedir (Smith 1996). Bugün ülkemizde üniversiteler, mesleki dernekler ve medya kuruluşları tarafından yayınlanan 20'ye yakın hemşirelikle ilgili bilimsel dergi bulunmaktadır (Yava ve ark. 2007). Bu dergilerden biri olan Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, ülkemiz hemşirelik literatürüne bir katkı sağlamanın yanı sıra tüm hemşireler arasında bilimsel ve mesleki iletişimi sağlamak amacıyla

*Bu çalışma, Uluslararası Katılımlı 12. Ulusal Hemşirelik Kongresi'nde (20-24 Ekim 2009, Sivas) poster bildirisi olarak sunulmuştur.

**Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu (Yrd.Doç.Dr.) e-mail: aunsal@ahievran.edu.tr

***Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (Yrd.Doç.Dr.) e-mail: sokmenserap@hotmail.com

Atatürk Üniversitesi'nin 40. kuruluş yıldönümünde Haziran 1998'de özel sayı olarak Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğretim elemanları tarafından yayımlanmıştır. Başlangıçta yılda 2 sayı olarak çıkarılan dergi 2003-2005 yılları arasında yılda 3 sayı; 2006 yılından itibaren de yılda 4 sayı olarak basılmaktadır. Yüksekokulun fakülteye dönüşmesi nedeni ile derginin adı 2010 yılından itibaren Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi olarak değiştirilmiştir.

Bilimsel bilgi süreli yayınlar aracılığı ile sunulurken, bilimsel hatadan arınık, araştırma ve yayın etiğine uygun bir biçimde sunulmalıdır (Kozak 2003). Nitelikli bilimsel yayın yapabilmeleri için dergilerin, hem dergi çalışanları, hem de okuyucular tarafından değerlendirilmeleri gerekir (Karatay ve Emiroğlu 2006, Smith 1996). Bu değerlendirmeler, bazı sayılara ulaşmak amacıyla niceliksel olarak yapılabilirdiği gibi niteliksel değerlendirmeler biçiminde de yapılabilmektedir. Bu değerlendirmelerde; editörlük süreci, makale değerlendirme sürecinin yanı sıra dergi içeriği, yazıların niteliği gibi faktörler de ele alınabilmektedir. Uluslararası dergiler için bu tür değerlendirme çalışmaları fazla olmasına karşın Türkiye'de yayınlanan dergileri ele alan çalışmaların sayısı 2000'li yıllardan sonra artış göstermiştir (Karatay ve Emiroğlu 2006, Wilkes et al. 2002). Dergilerin belli aralıklarla değerlendirilmeleri yayın kalitesinin geliştirilmesinde; derginin hem uluslararası süreli yayıncılık ilkelerine uygunluğunu hem de diğer uluslararası ya da ulusal dergiler arasındaki yerini belirlemede yararlı olmaktadır (Karatay ve Emiroğlu 2006). Bu noktadan hareketle bu araştırma, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'ni makale ve yazar özellikleri açısından retrospektif olarak incelemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin, 1998 yılındaki ilk sayısından başlamak üzere 2009 yılının üç sayısı da dahil, toplam 33 sayısı çalışma evreni olarak belirlenmiş ve dergilerdeki makalelerin tümü inceleme kapsamına alınmıştır. Bu retrospektif-tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın verileri Nisan-Ağustos 2009 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmacılar tarafından hazırlanan bir değerlendirme formu ile derginin 33 sayısında basılan 400 yayın; konu, yazar özellikleri, araştırma türü, veri toplama yöntemi, üzerinde araştırma yapılan grup ve kullanılan kaynakların özellikleri yönünden incelenmiştir. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında, sayı ve yüzde olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde 1998-2009 yıllarında yayınlanan toplam 400 makalenin 265'inin araştırma makalesi, 135'inin derleme makale niteliğinde olduğu saptanmış ve bu yayınların 382'sinin (%95.5) hemşireler tarafından yapıldığı, 18'inin (%4.5) ise hemşirelerin farklı disiplinlerde çalışanlarla ortak yaptıkları çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Ergül ve arkadaşlarının, 1994-2003 yılları arasında Türkiye'deki 10 hemşirelik dergisi üzerinde yaptıkları çalışmada (2010), 825 yayından %52,7'sinin araştırma makalesi, %47,3'ünün derleme makale türünde olduğu belirlenmiştir. Ulusal veya uluslararası akademik dergilerde de genellikle araştırma makalelerinin derleme makalelerden daha fazla sayıda olduğu görülmektedir (Kozak 2003). Bu bulgu bilimsel dergilerin niteliğinden ve derleme makalelerin özelliğinden kaynaklanmaktadır ve beklenen bir bulgudur.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin makale özellikleri ile ilgili bulgular incelendiğinde (Tablo 1); makalelerin en çok doğum ve kadın sağlığı hemşireliği (%17.7), hemşirelik esasları (%15.5), halk sağlığı hemşireliği (%14.2), çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği (%13.0), psikiyatri hemşireliği (%12.5) ve iç hastalıkları hemşireliği (%12.0) alanlarında yapıldığı görülmektedir. Borbasi ve arkadaşlarının 1995-2000 yıllarında Avustralya'daki hemşirelik dergileri üzerinde yaptığı çalışmada da (2002) benzer şekilde makalelerin %34,0'ünün hemşirelik eğitimi ve bakımı ile ilgili olduğu belirlenmiştir. İngiltere, İsveç, İspanya, Çin gibi bazı ülkelerde hemşirelikte yapılması gereken öncelikli araştırmalar belirlenmiştir (Özsoy-Altuğ 2009). Ancak ülkemizde hemşirelikte araştırma önceliklerini belirlemek üzere birkaç grup çalışması dışında bilimsel bir araştırma bulunmamakta; zaman zaman bazı araştırmacılar tarafından yürütülen çalışmalarda, daha önce

yapılmış araştırma konularına bakarak dolaylı olarak araştırma konu eğilimleri saptanmaya çalışılmaktadır (Özsoy-Altuğ 2009). Öncelikler belirlenmediği için araştırmacılar ilgi duydukları herhangi bir konuda çalışma yapabilmektedirler. Konu ile ilgili olarak yurt dışında yapılan bir çalışmada, hemşirelik ile ilgili 54 konu alanının olduğu saptanmıştır (Traynor et al. 2001). Hemşireliğin görev alanı çok geniş olduğu için hemşireler çok farklı konu alanlarında araştırmalar yapabilir. Doğum ve kadın sağlığı, çocuk sağlığı ve hastalıkları ile halk sağlığı hemşireliği birbirine yakın konu alanlarıdır.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'ndeki makalelerin yazar sayıları incelendiğinde (Tablo1); makalelerin %46.5'inin iki yazarlı, %24.2'sinin tek yazarlı, %18.2'sinin üç yazarlı, %7.2'sinin dört yazarlı, %3.7'sinin de beş ve üzeri yazarlı olduğu saptanmıştır. Ergül ve arkadaşlarının çalışmasında (2010) makalelerin %52,1'inin tek yazarlı, %32.0'inin iki yazarlı olduğu belirlenmiştir. Karatay ve Emiroğlu'nun Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi üzerinde yaptıkları benzer çalışmada (2006) bu çalışmada olduğu gibi iki yazarlı makalelerin çoğunlukta olduğu (%60.0) saptanmıştır. Dornik ve arkadaşlarının hemşirelik dergileri üzerinde yaptığı çalışmada da (2005) yazılan makalelerin %47.4'ünün iki yazarlı olduğu belirlenmiştir. İngiltere'deki hemşirelik araştırmalarının değerlendirildiği Traynor ve arkadaşlarının benzer çalışmasında da (2001) her makale için ortalama yazar sayısının iki olduğu saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre genellikle derleme makaleler tek yazarlı, araştırma makaleleri çok yazarlı olmaktadır (Kozak 2003). Bu araştırma sonucunda makalelerin çoğunun iki yazarlı olarak belirlenmesinin yanı sıra; son yıllarda ülkemizde akademik yükseltmelerde yazar sayısının artmasının puan hesaplamasında gerekli puanın bölünmesine yol açması nedeni ile yazarların daha bireysel, tek yazarlı çalışmalar yapma eğiliminde oldukları da bilinmektedir (Karatay ve Emiroğlu 2006).

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde yayınlanan araştırma makalelerinin türü incelendiğinde (Tablo 1), araştırmaların %84.5'inin tanımlayıcı, %7.9'unun deneysel, %7.5'inin metodolojik, %2.2'sinin ise analitik araştırma türünde yapıldığı belirlenmiştir. Ülkemizde hemşirelik alanında yürütülen araştırmaların çoğunun tanımlayıcı türde olması, hemşirelik bilimi için

henüz bilgi birikimi sağlandığını göstermektedir (Karatay ve Emiroğlu 2006, Özsoy-Altuğ 2009).

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'ndeki araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde ise (Tablo 1); daha çok anket yolu ile (%70.5) veri toplandığı; bunu ölçeklerin (%50.5) izlediği; kayıt inceleme, laboratuvar sonuçları, gözlem, olgusal ölçümler ve görüşme yöntemlerinin ise anket ve ölçeklere göre daha az kullanıldığı saptanmıştır. Ünsal ve Ergül'ün 1328 çalışma üzerinde yaptıkları araştırmada (2010), bu çalışmadakine benzer şekilde yayınların %91.2'sinde soru formu, %36.1'inde ölçek kullanıldığı belirlenmiştir. Bu bulgu araştırma türünün niteliği ile yakından ilgilidir ve yapılan araştırmaların çoğunun tanımlayıcı nitelikte olmasının bir sonucu olduğunu düşündürmektedir.

Araştırmada incelenen bir başka makale özelliği ise araştırmaların veri toplandıktan ne kadar süre sonra yayınlandığının belirlenmesidir. Buna göre; araştırmaların genellikle veri toplandıktan sonraki birinci (%34.3), ikinci (%30.1) ve üçüncü (%22.6) yıl içerisinde yayınlandığı saptanmıştır. Bir makalenin yayınlanma sürecinde bazen yazar/lardan bazen de derginin değerlendirme sürecinde editör ya da hakemlerden kaynaklanan gecikmeler olabilmektedir (Karatay ve Emiroğlu 2006). Yapılan çalışmaların zamanında yayınlanması ele alınan sorunun zamanında uygulamaya yansıtılabilmesi açısından çok önemlidir. Bu araştırmada yayınlanan makalelerin veri toplandıktan sonraki ilk üç yıl içerisinde yayınlanmış olması memnun edici bir sonuçtur.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde yayınlanan araştırmaların yapıldığı çalışma grupları incelendiğinde (Tablo 1), araştırmaların genellikle hemşire öğrenciler (%18.8), kadınlar (%17.3), hastalar (%16.9) ve hemşireler (%13.5) ile yapıldığı belirlenmiştir. Bu gruplarla birlikte, nadir de olsa eczacı ve kalfaları, nişanlı çiftler gibi farklı gruplar üzerinde de çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Araştırmaları yapanların ağırlıklı olarak akademisyen hemşireler olmasının, diğer gruplara göre hemşire öğrencilere daha kolay ulaşabileceklerini; bu nedenle hemşirelik öğrencileri üzerinde daha fazla çalışma yapılmış olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte makale konularının en yüksek düzeyde doğum ve kadın sağlığı hemşireliği alanında

olması da çalışmaların %17.3'ünün kadınlar üzerinde yapıldığını destekleyen bir bulgudur.

Tablo 1. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'ndeki Makalelerin Özellikleri (S=400)

	S	%		S	%
Makale Türü			Yayınlanan Tezler (S=38)		
Araştırma	265	66.3	Yüksek lisans tezi	25	65.8
Derleme	135	33.7	Doktora tezi	13	34.2
Makalenin Konu Alanı			Araştırmaların Yapıldığı Çalışma Grupları^a		
Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği	71	17.7	Hemşirelik öğrencileri	50	18.8
Hemşirelik esasları	62	15.5	Kadınlar	46	17.3
Halk sağlığı hemşireliği	57	14.2	Hastalar	45	16.9
Çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği	52	13.0	Hemşireler	36	13.5
Psikiyatri hemşireliği	50	12.5	Anneler	12	4.5
İç hastalıkları hemşireliği	48	12.0	Ebeveynler	12	4.5
Cerrahi hastalıkları hemş.	27	6.7	Gençler	9	3.3
Hemşirelikte öğretim	13	3.2	Lise öğrencileri	8	3.0
Hemşirelikte yönetim	12	3.0	Gebeler	8	3.0
Hemşirelikte araştırma	8	2.0	Ebeler	7	2.6
Makalelerdeki Yazar Sayısı			Çocuklar	7	2.6
Tek yazar	97	24.2	Yaşlılar	7	2.6
İki yazar	186	46.5	Sağlıklı bireyler	5	1.8
Üç yazar	73	18.2	Üniversite öğrencileri	4	1.5
Dört yazar	29	7.2	İlköğretim öğrencileri	4	1.5
Beş ve üzeri yazar	15	3.7	Bebekler	3	1.1
Araştırmaların Türü^a			Hemşire akademisyenler	3	1.1
Tanımlayıcı	224	84.5	Hasta yakınları	2	0.7
Deneysel	21	7.9	Öğretmenler	2	0.7
Metodolojik	20	7.5	Hastaneler	2	0.7
Analitik	6	2.2	Hekimler	2	0.7
Araştırmalarda Kullanılan Veri Toplama Yöntemi^a			Tıp öğrencileri	1	0.3
Anket	187	70.5	Sağlık memuru öğrencileri	1	0.3
Ölçek	134	50.5	Eczacı ve kalfaları	1	0.3
Kayıt inceleme	7	2.6	Nişanlı çiftler	1	0.3
Laboratuvar sonuçları	3	1.1	Araştırmaların Veri Toplandıktan Ne Kadar Süre Sonra Yayınlandığı (S=265)		
Gözlem	3	1.1	Bir yıl	91	34.3
Olgusal ölçümler	3	1.1	İki yıl	80	30.1
Görüşme	2	0.3	Üç yıl	60	22.6
			Dört yıl	13	4.9
			Beş yıl	15	5.6
			Altı yıl	4	1.5
			Yedi yıl	2	0.7

^a Çalışmaların bazılarında birden fazla araştırma türü ve veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca bazı çalışmalar birden fazla çalışma grubu üzerinde yapılmıştır. Yüzdelere S=265 üzerinden alınmıştır.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde yayınlanan toplam 400 makaleden; %65.8'i yüksek lisans, %34.2'si ise doktora tez çalışması olmak üzere, toplam 38 makalenin (%9.5) lisansüstü tezlerden oluştuğu, bunlar arasında da yüksek lisans tezlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Karatay ve Emiroğlu'nun çalışmasında (2006) ise, yayınlanan 55 makaleden 22'sinin (%40)

lisansüstü tezler olduğu; bu çalışmadaki gibi yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, son yıllarda akademik ilerlemede doktora ve hatta yüksek lisans tezlerinin uluslararası bir dergide yayınlattırılmasının istenmesinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisinde yayınlanan toplam 400

makalenin 889 yazar tarafından yayınlandığı (Tablo 2); yazarların akademik unvanlarına/görevlerine göre en fazla yardımcı doçent doktor (%30.5), daha sonra araştırma görevlisi (%20.0), öğretim görevlisi (%17.6), daha az doçent doktor (%8.3), hemşirelikte doktora mezunu (%5.7) ve profesör doktor (%5.5) olduğu saptanmıştır. Bunların yanı sıra hemşirelikte lisans öğrencilerinin (%4.9), klinisyen hemşirelerin (%2.9), yüksek lisans öğrencilerinin (%2.5), ebelerin (%0.5), uzman/okutman ve doktora öğrencilerinin (%0.3), hemşirelikte yüksek lisans mezunu ve emekli öğretim üyelerinin de (%0.2) yazar olarak yer aldığı belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi Yazarlarının Akademik Unvanları ve Görevleri (S=889)

Yazarların Akademik Unvanları ve Görevleri	S	%
Yardımcı Doçent Doktor	272	30.5
Araştırma Görevlisi	178	20.0
Öğretim Görevlisi	157	17.6
Doçent Doktor	74	8.3
Hemşirelikte doktora mezunu	51	5.7
Profesör Doktor	49	5.5
Hemşirelikte lisans öğrencisi	44	4.9
Klinisyen hemşire	26	2.9
Hemşirelikte yüksek lisans öğrencisi	23	2.5
Ebe	5	0.5
Uzman/okutman	3	0.3
Hemşirelikte doktora öğrencisi	3	0.3
Hemşirelikte yüksek lisans mezunu	2	0.2
Emekli	2	0.2

Yapılan pek çok çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da çok az klinisyen hemşirenin araştırma yaptığı saptanmıştır (Yava ve ark. 2007, Karatay ve Emiroğlu 2006). Ergül ve arkadaşlarının çalışmasında da (2010) bu çalışmada olduğu gibi yardımcı doçentler en fazla araştırma yapan kişiler (%27.8) arasında yer almaktadır. Bu bulgu yardımcı doçentlerin; doktorasını bitirmiş, araştırma yapma yeterliliği lisansüstüne göre iyi düzeyde olan, akademik ilerleme ve gelişme isteğinde bulunan bir grup olmalarının bir sonucu olarak düşünülebilir.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde yayınlanan makalelerde kullanılan kaynaklar incelendiğinde (Tablo3), kullanılan kaynak sayısının toplam 8617 olduğu; yayın başına ortalama 21 kaynağın kullanıldığı; kaynakların %55.6'sının Türkçe, %44.4'ünün İngilizce olduğu belirlenmiştir.

Günümüze yaklaşıldıkça İngilizce kaynakların kullanımında bir artış olduğu; 1998 yılında iki sayıda 83, 2002 yılındaki iki sayıda 143, 2006 yılında ilk iki sayıda ise 310 İngilizce kaynak kullanıldığı belirlenmiştir (Tablo 3). Pardo ve arkadaşlarının İspanya'da yaptığı 622 araştırmayı inceledikleri çalışmada (2001), yayın başına düşen kaynak sayısının ortalama 10 olduğu belirlenmiştir. Ergül ve arkadaşlarının Türkiye'deki altı hemşirelik dergisi üzerinde yaptığı çalışmada (2010), yayın başına düşen kaynak sayısının ortalama 16 olduğu saptanmıştır. Bilimsel bir yayında kaynak gösterme, o konu hakkında çalışan okuyucuya ışık tutmakta ve kaynak aldığı yazarın, çalıştığı alan ile ilgili görüşleri hakkında bilgi vermektedir. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin makale özelliklerinin incelendiği bu çalışmada, söz edilen çalışmalara göre yayın başına ortalama olarak daha fazla kaynak kullanılması; makalelerin okuyucuya daha fazla ışık tutacağını düşündürmektedir. Bununla birlikte, yapılan benzer çalışmalarda da kullanılan kaynakların daha çok ana dilde ve sonrasında İngilizce olduğu saptanmıştır (Ergül ve ark. 2010, Pardo ve ark. 2001). Bir makalede mevcut ulusal literatürün uluslararası literatürle karşılaştırılmalı olarak kullanılması son derece önemlidir (Karatay ve Emiroğlu 2006). Elde edilen bu bulgular yapılan araştırmalarda bu karşılaştırmaların yapıldığını düşündürmektedir.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde kullanılan kaynaklarının güncelliği incelendiğinde (Tablo 3), kullanılan kaynakların %32.6'sının son 5 yıla ait olduğu; %39.2'sinin 6-10 yıl, %28'inin 11 yıl ve üzerine yayınlanan kaynaklar olduğu belirlenmiştir. Günümüz teknoloji çağında bilgi hızlı üretilmekte ve hızla değişebilmektedir. Bu nedenle kullanılan kaynakların güncel olması okuyucuyu doğru bilgilendirmek açısından son derece önemlidir (Karatay ve Emiroğlu 2006).

Araştırma sonucuna göre makalelerde kullanılan kaynakların üçte birinin son beş yıla ait, üçte ikisinin son on yıla ait olması yazarların çoğunun güncel kaynaklar kullandığını göstermektedir.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde kullanılan kaynaklarının türü incelendiğinde (Tablo 3), kaynakların %54.4'ünün dergi, %23.1'nin kitap, %10.7'sinin kongre/sempozyum kitabı, %6.4'ünün tez, %5'inin internet kaynağı olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada olduğu gibi benzer

bir çalışmada da kullanılan kaynakların çoğunluğunun dergi (%46.8) ve kitaplar (%35.4) olduğu belirlenmiştir (Ergül ve ark. 2010).

Tablo 3. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'ndeki Makalelerde Kullanılan Kaynakların Özellikleri (S=8617)

Kaynakların Dili	S	%
Türkçe	4795	55.6
İngilizce	3822	44.4
Kaynakların Güncel Olarak Kullanımı		
Son 5 yıl	2816	32.6
6-10 yıl	3381	39.2
11 yıl ve üzeri	2420	28.0
Kaynakların Türü		
Dergi	4695	54.4
Kitap	1992	23.1
Kongre/semp. kitabı	928	10.7
Tez	558	6.4
Internet	439	5.0
Resmi gazete	5	0.05

Son yıllarda ulusal ve uluslar arası düzeyde yapılan kongre ve sempozyumların sayısının artması; basılan kongre ve sempozyum kitaplarının dergi ve kitaplardan sonra en sık kullanılan kaynaklar arasında yer almasına neden olmaktadır. Bununla birlikte bazı dergiler; tezler, kongre/ sempozyum bildirileri ve internet adreslerinin kaynak kullanımında yer almamasını benimsemektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisinin makale ve yazar

özelliklerini retrospektif olarak incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılan bu çalışmada dergi makalelerinin;

- Daha çok iki yazarlı makaleler olduğu,
- Hemşirelerin çok az düzeyde farklı disiplinle çalışanlarla ortak çalışmalar yaptığı,
- Tanımlayıcı çalışmaların fazla olduğu,
- Çalışmalarda daha çok anket ile veri toplandığı,
- Araştırmaların genelde veri toplama tarihinden itibaren üç yıl içerisinde yayınlandığı,
- En çok çalışma yapan grubun akademisyenler olduğu,
- Akademisyen hemşireler içerisinde yardımcı doçent ve araştırma görevlilerinin en çok çalışma yapan kişiler olduğu,
- Çalışmalarda daha çok Türkçe ve Türkçeye yakın düzeyde de ikinci sırada İngilizce kaynakların kullanıldığı,
- Kaynak olarak daha çok dergi ve kitapların tercih edildiği,
- Yayın başına ortalama 21 kaynağın kullanıldığı,
- Özellikle son yıllarda İngilizce kaynak kullanımında bir artış olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Yayın hayatına başladığı 1998 yılından bu yana hiç aksamadan düzenli olarak çıkan Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin yeni adı ile Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi'nin bu çalışmadaki makale ve yazar özelliklerinin dergi kurulu ve yazarlar tarafından incelenmesi, diğer ulusal ve uluslararası hemşirelik dergileri ile makale ve yazar özellikleri açısından karşılaştırılabileceği çalışmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Borbasi S, Hawes C, Wilkes L, Stewart M, May D.** Measuring The Outputs of Australian Nursing Research Published 1995-2000. Journal of Advanced Nursing 2002; 38(5):489-497.
- Dornik E, Vidmar G, Zumer M.** Nursing Education in Slovenia and its Impact on Nurses Publishing in Their Professional. Journal Nurse Education Today 2005; 25(3):197-203.
- Ergül S, Ardahan M, Temel AB ,Yıldırım BÖ.** Bibliometric Review of Refences of Nursing Research Papers During the Decade 1994-2003. International Nursing Review 2010; 57(1):49-55.
- Karatay G, Emiroğlu O.** Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisinin Makale ve Yazar Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi 2006;1(2):59-69.

- Kozak N.** Türkiye'de Yayınlanan Akademik Dergilerin Niteliklerindeki Zaman İçerisindeki Değişim Nedenleri: Sağlık, Sosyal ve Teknik Bilim Alanlarında Yayınlanan Dergiler Üzerine Bir İnceleme. Bilgi Dünyası 2003; 4(2):146-174.
- Pardo C, Reolid M, Delicado MV, Mallebrera E, García-Meseguer MJ.** Nursing Research in Spain: Bibliometrics of References of Research Papers in the Decade 1985-1994. Journal of Advanced Nursing 2001; 35(6):933-943.
- Özsoy-Altuğ S.** Hemşirelikte Araştırma Öncelikleri. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi 2009; 11(1):52-59.
- Smith JP.** The Role of Nursing Journals in The Advancement of Professional Nursing. Journal of Advanced Nursing 1996; 23(1):12-16.

Traynor M, Rafferty AM, Lewison G Endogenous And Exogenous Research? Findings From A Bibliometric Study of UK Nursing Research. Journal of Advanced Nursing 2001; 34(2):212-222.

Ünsal A, Ergül N. Türkiye'deki Hemşirelik Araştırmalarında Kullanılan Veri Toplama Araçları. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2010; 7(1):432-438.

Yava A, Tosun N, Çiçek H, Yavan T, Terakye G, Hatipoğlu S. Hemşirelerin Araştırma Sonuçlarını

Kullanımında Engeller Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenirliliği. Gülhane Tıp Dergisi 2007; 49(2):72-80.

Wilkes L, Borbasi S, Hawes C, Stewart M, May D. Measuring the Outputs of Nursing Research and Development in Australia: The Researchers. The Australian Journal of Advanced Nursing 2002; 19(4):15-20.